

ŠAHOVIĆI: ZLOČIN SA ELEMENTIMA GENOCIDA

UDK/UDC 28-475(497.16Bijelo Polje)

U novembru 1924. godine počinjen je jedan od najbrutalnijih zločina u modernoj historiji Balkana. Grupa uglednijih Bošnjaka privedena je i mučki ubijena, a nakon toga je izvršen napad na Šahoviće i druga mjesta u kojima su živjeli Bošnjaci. Ubijanja su trajala danima, a kulminacija ovog teškog zločina bila je 9. i 10. novembra 1924. godine. Ovaj stravičan zločin nije počinjen tokom rata nego u vremenu mira, u Kraljevini SHS, koja nije učinila ništa da spriječe zločin i zaštititi svoje građane. Zločin u Šahovićima dugo je skrivan i relativiziran, a njegovim počinocima nije suđeno.

Stotinu godina poslije, u Bijelom Polju je 28. septembra 2024. godine prvi put klanjana džhenaza šehidima Šahovića i uz prigodan program na dostojanstven način je počelo obilježavanje stotinu godina od stravičnog zločina.

Muftija tuzlanski Vahid-ef. Fazlović, potomak preživjelih Bošnjaka iz Šahovića, u svoje obraćanje prije džhenaze u Bijelom Polju,

uputio je snažne poruke, naglasivši da lekcije neće biti savladane šutnjom, skrivanjem istine i ponavljanjem grešaka iz prošlosti.

Reis Islamske zajednice u Crnoj Gori Rifat-ef. Fejzić je istakao važnost sjećanja na žrtve te je naglasio da ova džhenaza nije izraz inata, već ispunjenje vjerske i moralne obaveze. Na skupu su govorili akademik Šerbo Rastoder, glavni imam Enis-ef. Burdžović, Ervin Spahić i Darko Šuković. Dženazu je predvodio reis Fejzić, a dovu je proučio predsjednik Mešihata Islamske zajednice u Srbiji muftija dr. Mevlud-ef. Dudić.

U petak, 8. novembra, i u svim džamijama u Bosni i Hercegovini obavljena je džhenaza u odsutnosti za šehide Šahovića. Hutbu o ovom zločinu s elementima genocida kazivao je reisul-ulema Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Husein-ef. Kavazović, a njegove poruke prenijeli su hatibi u našim džamijama.

U subotu, 9. novembra, u Brčkom, mjestu gdje se nastanio najveći broj muhadžira iz Šahovića, održan je komemorativni skup „Šutnjom se zlo veliča“. Na skupu su govorili izaslanik Reisul-uleme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Vahid-ef. Fazlović, muftija tuzlanski, reis Islamske zajednice u Crnoj Gori Rifat-ef. Fejzić, akademici Ferid Muhić i Šerbo Rastoder te dr. Magbula Fazlović.

**OBRAĆANJE MUFTIJE TUZLANSKOG
VAHID-EF. FAZLOVIĆA NA ZAJEDNIČKOJ
DŽENAZI I OBILJEŽAVANJU
STOTE GODIŠNJICE MASOVNOG
ZLOČINA U ŠAHOVIĆIMA**

Bijelo Polje, 28. 9. 2024.

U ime Allaha Milostivog, Samilosnog.

Sva hvala pripada Allahu, Sveznajućem i Svemogućem.

Mir i spas neka su na posljednjeg Allahovog Poslanika, njegovu časnu porodicu, plemenate ashabe i sljedbenike u svim vremenima.

Poštovani reise Rifat-ef. Fejziću,
uvaženi muftija Mevlud-ef. Dudiću,

glavni imamu Enis-ef. Burdžoviću,
akademiče Šerbo Rastoder,

cijenjena ulemo,

zvaničnici, prijatelji i gosti,

poštovani potomci plemenitih
šehida Šahovića i preživjelih nakon
ovog teškog, masovnog zločina,

draga braćo i sestre,

sve vas selamim i pozdravljam.

U Svojoj Mudroj Knjizi Allah, dželle šanuhu, kaže:

"Svaka duša smrt će kušati! I samo na Sudnjem danu dobit ćete u potpunosti plate vaše, i ko bude od vatre udaljen i u Džennet uveden – taj je postigao što je želio; a život na ovom svijetu je samo varljivo naslađivanje (Kur'an, Ālu 'Imrān, 185).

U ovoj jasnoj kur'anskoj obznani o konačnom sviđanju ljudskih djela i nedjela, plemenitih napora i ružnih posrtanja, veliko je vrelo ljudske snage i utjeha onda kada se pravda zagubi, kada nasilnici teroriziraju nevine i slabe i kada se nad životima ljudi nadvije mrak. Iskrena vjera u Svemogućeg Boga i nada u Njegovu pravdu i konačni sud ulijevaju snagu žrtvama, poniženima i tlačenima.

Poštovana braćo i sestre, cijenjeni prijatelji!

Okupili smo se danas u ovom našem Bijelom Polju tužnim povodom i s namjerom da se dostojanstveno i u skladu s muslimanskom tradicijom prisjetimo žrtava masovnog zločina koji je počinjen davne 1924. godine u Šahovićima.

Pokolj u Šahovićima je najveći zločin nad Bošnjacima u mirnodopskim uslovima u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Ovaj zločin s elementima genocida je utoliko teži jer se nije desio u vihoru ratnih operacija, već se radilo o očitijoj genocidnoj namjeri naredbodavaca i izvršilaca da se veća grupa Bošnjaka trajno uništi na teritoriji na kojoj živi.

U posljednjih skoro dvije stotine godina, na širem južnoslavenskom prostoru su nad Bošnjacima više puta počinjeni zločini, koji se, prema Konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju genocida Ujedinjenih nacija, osnovano mogu nazvati genocidom. U pozadini tih zločina je bilo plansko, sistemsko i organizirano uništenje Bošnjaka, kao zasebne religijske i nacionalne grupe.

Naš narod u Sandžaku ima dugu i tešku historiju progona i zločina. Nažalost, ovdje smo tokom historije bili predmet sistematskih progona, monstruozno nazivanih "istraga poturica".

Zločini genocidnog i urbicidnog karaktera nad Bošnjacima su vršeni još od ustanaka protiv osmanske vlasti, preko Balkanskih ratova, Drugog svjetskog rata, pa sve do kraja prošlog stoljeća.

Ne tako davno smo nazvani i "lažnim ljudima lažne vjere".

Genocid nad Bošnjacima u zaštićenoj zoni UN-a Srebrenica simbol je masovnog zločina nad našim narodom u Agresiji na Bosnu i Hercegovinu, a masovni zločin u Šahovićima kod Bijelog Polja je simbol stradanja u Kraljevini Jugoslaviji.

Danas se sjećamo stravičnih zločina koji su počinjeni 9. i 10. novembra 1924. godine. Grupa ne-naoružanih Bošnjaka je privedena i onda mučki ubijena, da bi, nakon toga, započeo totalni napad na Šahoviće i druga mjesta u kojima su živjeli Bošnjaci. Paljene su kuće, ubijano staro i mlado, žene i djeca istrgnuta iz majčinog naručja. Oni koji su se spasili, raseljeni su u ostale dijelove Sandžaka, zatim u Bosnu i Hercegovinu i u Tursku. Zemlja im je rasprodata ili oduzeta. Niko od njih se nikad više nije mogao vratiti da živi na svojoj rodnoj grudi i u svom zavičaju.

I u proteklom ratu, područje Pljevalja je bilo izloženo brojnim zločinima i zastrašivanjima bošnjačkog stanovništva. Sličnost s Genocidom u Srebrenici je očita i zastrašujuća.

Rane našeg naroda su svježije i danas, ali one u nama ne bude mržnju, niti želju za osvetom, već odlučnost da sačuvamo sjećanje na žrtve i učinimo sve da više nikad ne budemo žrtve takvog zločina.

Sve što smo kao narod podnijeli ili podnosimo od zločina u Šahovićima do danas dio je provjere naše spremnosti da ostanemo ljudi, u istinskom značenju te riječi. Mi se borimo da dobro vlada svijetom, da plemenitost preovlada ljudskom svijesću i djelima. Budimo spremni ovim iskušenjima hrabro odolijevati, kako bi ona u nama izbrusila, a izvan nas pokazala našu odlučnost da ostanemo i opstanemo uz Istinu i Pravdu, a protiv laži i nepravde, ovdje i bilo gdje u svijetu.

Cijenjeni, dostojanstveni skupe!

Danas vam s posebnom čašću prenosim bratske selame reisul-uleme Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini Huseina-ef. Kavazovića, kao i njegovu veliku zahvalnost na vašoj odlučnosti da oživite

sjećanje na nevine žrtve Šahovića. Tuga, koja se danas naročito osjeća u ovom kraju, zajednička nam je svima, ma gdje bili i kako živjeli. Svi vi, kao i naši šehidi, u dovama ste poštovanog Reisul-uleme i vaše braće iz Bosne i svijeta.

Cijenjeni sudionici današnjeg sjećanja i ibadeta dženaza-namaza!

Iskustvo moje porodice, određeno pokoljem i progonom u Šahovićima, i moje iskustvo muftije tuzlanskog koji brine o Srebrenici i Podrinju, suštinski definira moju ličnost i moju misiju u Islamskoj zajednici i našem narodu. Odnosno, masovni zločini činjeni nad Bošnjacima u posljednjih skoro dvije stotine godina presudno su odredili i definirali cijeli naš narod.

Brojna su lična kazivanja Bošnjaka čiji su preci ubijani širom današnje Srbije i Crne Gore. Nasljednici preživjelih našli su utočište u Bosni, a onda ponovo doživjeli sudbinu svojih predaka tokom Agresije na Bosnu i Hercegovinu. Da smo na vrijeme uzeli pouku iz zla koje je počinjeno u Šahovićima, možda se ono ne bi ponovilo u Srebrenici.

Zato je ovo pravo vrijeme da naučimo lekcije iz naše prošlosti. Ne samo mi, nego i naši komšije. Nisu li im već postali preteški utezi nasilnika i krvnika?!

Te lekcije nećemo savladati šutnjom, skrivanjem istine i ponavljanjem grešaka iz prošlosti. Naprotiv, ako uzmemo nauku iz događaja kojih se danas ovdje prisjećamo, žrtve nisu pale uzalud. Samo ako se nikada i nigdje ne ponove Šahovići ili Srebrenica, naše žrtve neće biti uzaludne.

Naš plemeniti učitelj Muhammed, alejhi selam, ljudskom rodu je poručio:

O, pravovjerni, bojte se Allaha i budite humani i pravedni između sebe i prema drugima.

Ljudi, vaši životi, vaša imanja i vaše časti neka vam budu sveti i neprikosnoveni, kao što je za sve nas uzvišen i svet ovaj mjesec, današnji dan i mjesto Arefat na kome se nalazimo, sve dok se ne sastanete s Gospodarom vašim...

Čovjek je djelo Božije i neka je proklet onaj koji ga ruši. Mi ćemo svi doći pred Boga i On će nas pitati za naša djela i naš rad.

Allahu Uzvišeni, oprosti našim živima i našim mrtvima, našim prisutnim i našim odsutnim, našim mladim i našim starim, muškim i ženskim!

Allahu, onoga koga poživiš među nama, učini da živi u istinskoj vjeri, a onoga koga na bolji svijet preseliš, preseli ga u imanu!

Allahu, ne uskrati nam Svoje nagrade i ne skreni nas s Pravoga puta!

Allahu Svemilosni, nedužne žrtve Šahovića su u Tvojoj zaštiti i u Tvojoj blizini, podari im svjetlo u kaburu i uvedi ih u Džennet.

Upiši ih, Milostivi Bože, među šehide vjere Svoje i sastavi nas u Dženetu Tvom s poslanicima i drugim dobrim ljudima!

Amin!

